

การสร้างและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบสื่อหลักหลายเพื่อสอนภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2

สุพัฒน์ สุกมลสันต์

หลักการและเหตุผล

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ทำในประเทศและต่างประเทศที่พบว่า การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ผลลัพธ์ในการเรียนภาษาของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาสูงขึ้นกว่าการเรียนการสอนในห้องเรียนด้วยวิธีการเรียนปกติทั่วไปในการสอนทักษะการอ่านเข้าใจความ การฟังและพูด การเขียน และ ไวยากรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษามากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการสอนใหม่ทางการศึกษาที่มีคุณลักษณะที่ดีหลายอย่าง เช่น ให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างชัดเจน ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นผู้สอนส่วนตัวที่ช่วยเหลือ ปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นอิสระจากกรอบแบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่มีระเบียบและกฎเกณฑ์เข้มงวด และเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น เป็นต้น คุณสมบัติต่างๆ ดังกล่าวแล้วล้วนก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งเป็นนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดขึ้นกับนิสิตทุกคน

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า “การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหลักหลายเพื่อสอนภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (Foundation English 2 หรือ FE 2)” เป็นเรื่องที่เหมาะสมสมสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหลักหลายสำหรับเรียนภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เพื่อพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับนิสิตชั้นปีที่ 1 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรในการวิจัย

- ตัวแปรต้น ได้แก่ระดับสมรรถภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของพลวิจัย 3 กลุ่มคือ
  - กลุ่มอ่อน

- 2) กลุ่มปานกลาง
- 3) กลุ่มเก่ง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
  - 1) สมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น
  - 2) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2
  - 3) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 1
  - 4) เจตคติของผลวิจัยต่อคุณแบบของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
  - 5) เจตคติของผลวิจัยต่อเนื้อหาของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
  - 6) เจตคติของผลวิจัยต่อความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. ตัวแปรร่วม ได้แก่ สมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยก่อนการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหลักหลายที่สร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพในการช่วยนิสิตชั้นปีที่ 1 เรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มฐาน 2 ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังกล่าวแล้วน่าจะมีความเหมาะสมกับนิสิตชั้นปีที่ 1 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มฐาน 2

สมมุติฐานในการทดสอบ

ก. เกณฑ์ด้านประสิทธิภาพของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น

1. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีดัชนีประสิทธิภาพ $\geq 80/80$
2. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นจากเดิมทุกทักษะอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$)
3. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยแต่ละกลุ่มมีสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นจากเดิมทุกทักษะอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$)

4. ความแตกต่างของสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยก่อนการวิจัยมีผลอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$) ต่อสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นจากการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

5. ความแตกต่างของสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยก่อนการวิจัยมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะต่าง ๆ ของรายวิชา FE 2 ($p = 0.05$)

6. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยทั้ง 3 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะต่าง ๆ ของรายวิชา FE 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$)

7. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะต่าง ๆ ของรายวิชา FE 2 ที่วัดด้วยแบบทดสอบปัจจัยสูงกว่าโนนิสิตทั่วไปในคณะวิชาเดียวกันที่เรียนตามวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$)

8. ระดับคะแนน (grade) ของผลวิจัยจากการเรียนรายวิชา FE 2 และรายวิชา FE 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$)

๙. เกณฑ์ด้านความเหมาะสมของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น

1. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีเจตคติที่ดีต่อรูปแบบของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น
2. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น
3. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น
4. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยที่มีสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษต่างกันก่อนการวิจัยมีเจตคติต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาประสิทธิภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับผลวิจัย ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 75 คน จาก 3 คณะวิชา คือ คณะครุศาสตร์ คณะพานิชศาสตร์และบริหารธุรกิจ และคณะเภสัชศาสตร์ ผลวิจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของประกาศของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 ในภาคปลายปีการศึกษา พ.ศ. 2542

ภาวะสัมนิษฐานเบื้องต้น

1. ผลวิจัยทุกคนใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยความตั้งใจ และเต็มความสามารถ เพราะโปรแกรมมีเนื้อหาต่างๆ ตรงตามเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในตำราเรียนที่ผลวิจัยทุกคนต้องเรียนเพื่อใช้ในการสอบกลางภาคและปลายภาคการศึกษา

2. พลวิจัยทุกคนเข้าใจวิธีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นอย่างดี เพราะผู้วิจัยได้อธิบายและสาธิตวิธีการใช้ให้พลวิจัยได้รู้แล้วตั้งแต่ต้น

3. พลวิจัยทุกคนเข้าใจวิธีการตอบแบบสอบถามตามเจตคติเป็นอย่างดี และมีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ เพราะมีคำชี้แจงระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นการขอข้อมูลเพื่อการปรับปรุงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และผลการตอบไม่มีผลต่อคะแนนสอบแต่อย่างใด

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ในบางคณะวิชาไม่เครื่องคอมพิวเตอร์ระบบสื่อห้องทดลองจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้พลวิจัยบางส่วนไม่สามารถใช้ประโยชน์ด้านการฟังเข้าใจความจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องเดินทางไปใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ของสถาบันวิทยบริการ

2. การแก้ไขและปรับปรุงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระหว่างการวิจัยไม่สามารถทำได้ เพราะต้องใช้เวลามากในการแก้ไขและบันทึกโปรแกรมใหม่ลงแผ่นบันทึกข้อมูลขึ้น (Compact disk : CD)

3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนใช้สอนเฉพาะทักษะการฟังเข้าใจความ การอ่านเข้าใจความ คำศัพท์ และทักษะกีฬาเรียน เท่านั้น

4. เนื่องจากการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นโครงการนำร่องที่ทำการวิจัยในห้องเรียนในเชิงการวิจัยและพัฒนา จึงใช้พลวิจัยจำนวนจำกัด ดังนั้น การแปลความหมายของผลการวิจัยในเชิงการอ้างอิง (infer) ไปสู่ประชากรจึงเป็นเพียง “แนวโน้ม” เท่านั้น

5. ตัวอย่างนิสิตจาก 3 คณะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรของแต่ละคณะ เนื่องจากมีขนาดเล็กมาก แต่จำเป็นต้องใช้เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ (เพราะถ้าเปรียบเทียบกับนิสิตทั่วไปทั้งหมดที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะแตกต่างกันมากเกินไป)

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากร (Population)

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 ในภาคปลายปีการศึกษา พ.ศ. 2542 จำนวน 3,804 คน

2. พลวิจัย (Subjects)

เนื่องจากการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นโครงการนำร่องที่ทำการวิจัยในห้องเรียนในเชิงการวิจัยและพัฒนา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องใช้พลวิจัยขนาดเล็กเดียวขนาดเพียงพอสำหรับการใช้สถิติอ้างอิง (คือประมาณกลุ่มละ 30 คน) และได้จาก "การสุ่ม" ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงใช้นิสิตจำนวน 75 คน จาก 3 ตอนเรียน และจาก 3 คณะวิชาคือ คณะครุศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะเภสัชศาสตร์เป็นพลวิจัย และพลวิจัยเหล่านี้ถือว่าได้มาจาก การสุ่ม เพราะว่าผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้สอนนิสิตเหล่านี้ ส่วนความเพียงพอของจำนวน (sufficiency) และความเป็นตัวแทน (representativeness) ของพลวิจัย ไม่ใช่สาระที่สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีลักษณะเฉพาะดังกล่าวแล้ว

อนึ่ง ผู้วิจัยได้แบ่งพลวิจัยออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน ดังนี้

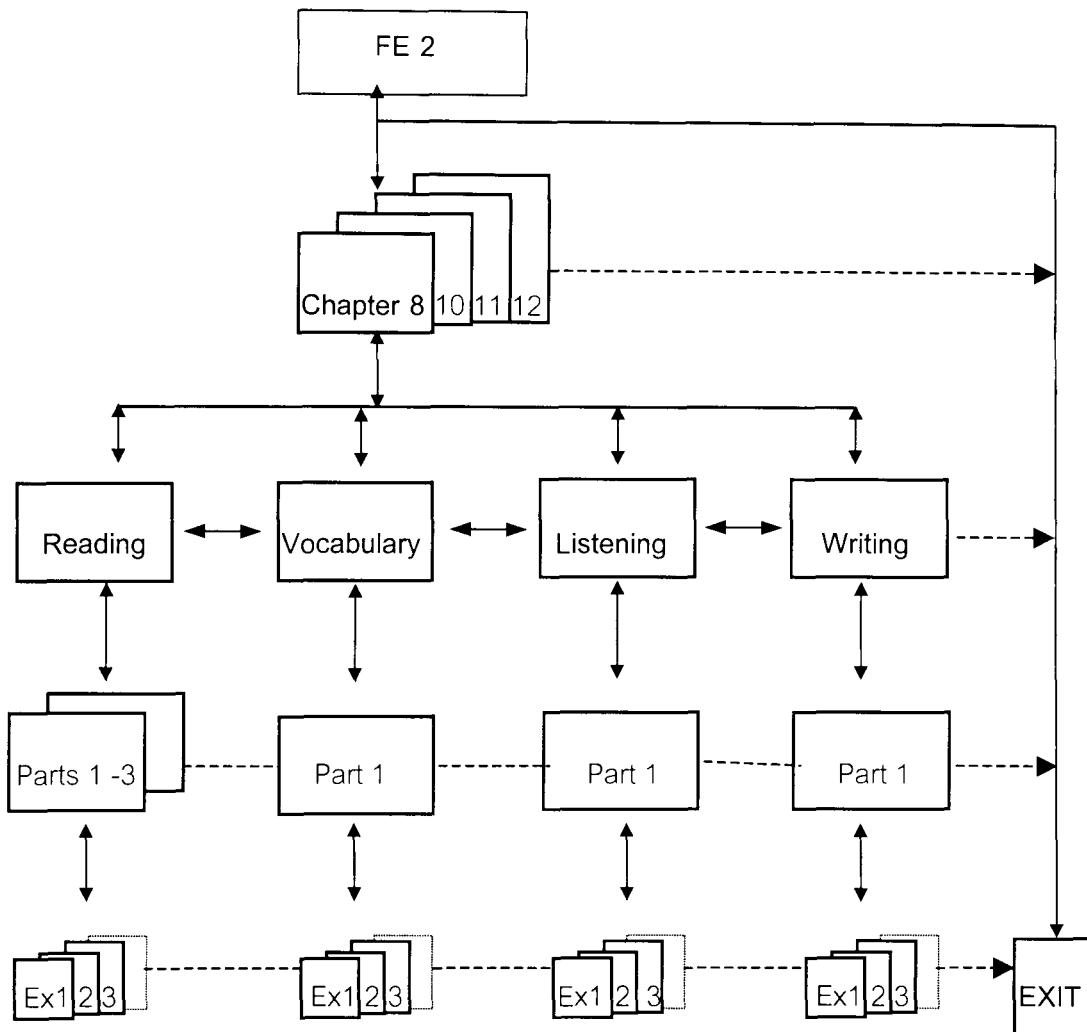
ตารางที่ 1 แหล่งที่มาและจำนวนของพลวิจัย

กลุ่มที่	จากคณะ			N
	ครุศาสตร์	พาณิชยศาสตร์	เภสัชศาสตร์	
1. กลุ่มอ่อน	13	5	7	25
2. กลุ่มปานกลาง	4	11	10	25
3. กลุ่มเก่ง	2	8	15	25
รวม	19	24	32	75

3. เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

- แบบทดสอบสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษ
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ของสถาบันภาษา
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาหลังการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- แบบสอบถามเจตคติต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรายวิชา FE 2

แผนภาพแสดงโครงสร้างของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น

การสร้างโปรแกรม

การสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรายวิชา FE 2 มีขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมเนื้อหาของโปรแกรม เนื่องจากโครงการวิจัยนี้เดิมจะมีผู้วิจัยร่วมอีกหนึ่งท่านเพื่อทำหน้าที่สร้างเนื้อหาของบทเรียน แต่ผู้วิจัยดังกล่าวมีภาระงานประจำมากจนไม่สามารถจะร่วมทำวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงใช้เนื้อหาของรายวิชา FE 2 ซึ่งใช้สอนจริงในห้องเรียน คือ Interactions Two: A Reading Skills Book, Chapters 8,10,11 & 12 (Kirn and Hartmann, 1997) และ Interactions Two: A Listening / Speaking Skills Book, Chapters 8,10,11 & 12 (Tanka and Baker, 1996) มาเป็นเนื้อหาของบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2. สร้างเนื้อหาของโปรแกรมขึ้นใหม่โดยอาศัยคำศัพท์ใหม่ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ Interactions Two: A Reading Skills Book มาเป็นแกนแนวคิดแล้วเขียนเนื้อเรื่องขึ้นใหม่อีกบทละ 1-4 เรื่อง

3. สร้างบทสนทนาใหม่บบทละ 1-2 เรื่อง โดยอิงแนวคิดของบทสนทนาเดิมในบทที่ 8,10, 11 & 12

4. สร้างแบบทดสอบคำศัพท์ใหม่ที่ปรากฏอยู่ในบทที่ 8, 10, 11 & 12 ของหนังสือ Interactions Two: A Reading Skills Book ได้แบบทดสอบบทละ 1-4 ชุด

5. ลงมือเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามโครงสร้างของโปรแกรมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยใช้โปรแกรมนิพนธ์ (authoring program) ชื่อ Authorware 4.0 ของบริษัท Micromedia โดยอาศัยคู่มือการใช้โปรแกรมนี้ชื่อ The Official Guide to Authorware 4 (Roberts, 1997) และใช้โปรแกรมอื่นทำงานร่วมด้วยอีกประมาณ 10 รายการ

อ้าง การสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เขียนโปรแกรมเองทั้งหมด โดยมีนิสิตปริญญาโท 1 คน ทำหน้าที่ช่วยในการออกแบบแต่งภาพ และตัดต่อเสียงที่ใช้ในโปรแกรมนี้ และเดิมโปรแกรมนี้ครอบคลุมเนื้อหาของบทที่ 8,10,11 & 12 ของหนังสือ Interactions Two: A Reading Skills Book และแบบฝึกหัดที่ 8,10, 11 & 12 ของหนังสือ Interactions Two: A Listening/Speaking Skills Book แต่ในภายหลังผู้วิจัยได้ผนวกเนื้อหาของบทที่ 5 และ 6 ที่เคยสร้างไว้เพื่อการวิจัยในทำนองเดียวกันนี้สำหรับรายวิชา FE 1 แต่ไม่ได้ใช้ (สุพัฒน์ สุกมลสันต์ 2541) เพื่อให้นิสิตที่สนใจได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้ในงานวิจัยนี้ มี 4 บท คือบทที่ 8, 10, 11 และ 12 และมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างของแบบฝึกหัดและจำนวน ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

บทที่	ทักษะ	จำนวนส่วน	จำนวนแบบฝึกหัด	จำนวนข้อ/ คะแนน
8	1. Reading Comprehension	3	14	141
	2. Vocabulary	1	6	129
	3. Listening Comprehension	1	3	150
	4. Writing	1	3	60
10	1. Reading Comprehension	3	14	139
	2. Vocabulary	1	6	123
	3. Listening Comprehension	1	3	153
	4. Writing	1	3	60
11	1. Reading Comprehension	2	11	98
	2. Vocabulary	1	2	40
	3. Listening Comprehension	1	3	174
	4. Writing	1	3	60

12	1. Reading Comprehension 2. Vocabulary 3. Listening Comprehension 4. Writing	3 1 1 1	6 6 3 3	110 109 159 60
	รวม	23	89	1,766

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ทดสอบสมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยในสัปดาห์แรกของภาคเรียนภาคปลาย ปีการศึกษา พ.ศ. 2542
- ให้ผลวิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นรายบุคคลสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย ตลอดภาคการศึกษา แล้วบันทึกข้อมูลผลการทำแบบฝึกหัดไว้
- สอนผลวิจัยในห้องเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงแล้วให้ผลวิจัยศึกษาด้วยตนเองในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-access Learning Center) อีก 1 ชั่วโมง ตลอดทั้งภาคการศึกษา
- ทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ระหว่างกลางภาค และปลายภาค
- ทดสอบสมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษอีกครั้งหนึ่งด้วยแบบทดสอบชุดเดิมในสัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษา
- สอบถามเจตคติของผลวิจัยต่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นในด้านกรอกแบบเนื้อหา และความพึงพอใจในการใช้ ในสัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียน
- เก็บรวบรวมคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ของประชากรทั้งหมด จากเจ้าหน้าที่เตรียมข้อมูล เพื่อการประเมินผลของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บันทึกข้อมูลทั้งหมดที่ต้องใช้ในการวิจัยลงแผ่นบันทึกข้อมูล (diskette) เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ศึกษา
- ใช้ t-test แบบ Dependent Samples เพื่อเปรียบเทียบสมมิทธิภาพทั่วไปที่เพิ่มขึ้นของผลวิจัย
- ใช้ t-test แบบ Independent Samples เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ระหว่างผลวิจัยกับนิสิตอื่น ๆ

4. ใช้ F-test (One-way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบสมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ของผลวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม

5. ในกรณีที่การเปรียบเทียบในข้อ 4 พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา ใช้ Scheffe Test เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม (Multiple Comparisons)

6. ใช้ ANCOVA (Analysis of Co-variance) เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรร่วม (คือ สมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยก่อนการวิจัย) ต่อสมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาที่เพิ่มขึ้น และต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ของผลวิจัย

7. ใช้ Chi-square Test ทดสอบความสอดคล้องของระดับคะแนนของผลวิจัยที่ได้จากการเรียนรายวิชา FE 1 และ FE 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ได้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหลักหลายสำหรับรายวิชา FE 2 จำนวน 4 บท เพื่อใช้สอนทักษะการฟังเข้าใจความ การอ่านเข้าใจความ คำศัพท์ และทักษะกึ่งการเขียน แกนลิสต์ชั้นปีที่ 1 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพในระดับค่อนข้างสูง และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับค่อนข้างสูง กล่าวคือ

ก. ด้านประสิทธิภาพ

1. ดัชนีประสิทธิภาพของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดให้กล่าวคือ $E_1/E_2 = 81.13/82.19$

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนช่วยทำให้สมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษ ของผลวิจัยทั้ง 3 กลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทุกทักษะที่ศึกษา ไม่ว่าผลวิจัยจะมีระดับสมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษก่อนการใช้โปรแกรมดังกล่าวแตกต่างหรือไม่ก็ตาม

3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนทำให้สมมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น (gained scores) ของผลวิจัยทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านทักษะกึ่งการพูด กึ่งการเขียน และการอ่านเข้าใจความ ยกเว้นด้านทักษะการฟังเข้าใจความที่ผลวิจัยในกลุ่มปานกลางและกลุ่มเก่งมีไม่แตกต่างกัน แต่สูงกว่าของผลวิจัยในกลุ่มอ่อนอย่างมีนัยสำคัญ

4. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนช่วยทำให้ผลวิจัยทั้ง 3 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 แต่ละทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5. ระดับสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยมีอิทธิพลต่อสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการเรียนในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีแนวโน้มว่า ผู้เรียนยิ่งมีสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษสูงก็ยิ่งมีสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นมาก และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 มากขึ้นด้วย

6. มีแนวโน้มว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนช่วยทำให้ผลวิจัยมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ที่วัดด้วยแบบทดสอบปัจจัยสูงกว่าโน้นสักอัน ฯ ที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมฯช่วยในการเรียนรายวิชา FE 2 อย่างมีนัยสำคัญ

7. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนทำให้ผลวิจัยมีระดับคะแนน (grade) ใน การเรียนรายวิชา FE 2 ดีกว่าผลการเรียนรายวิชา FE 1 มากพอประมาณ กล่าวคือ ผลวิจัยประมาณร้อยละ 36 - 40 มีระดับคะแนนจากการเรียนรายวิชา FE 2 สูงกว่าที่ได้รับจากการเรียนรายวิชา FE 1 และร้อยละ 44 มีระดับคะแนนเท่าเดิม แต่ถ้าร้อยละ 20 มีระดับคะแนนลดลง กว่าเดิม 1 ระดับคะแนน

๙. ด้านความเหมาะสม

1. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีเจตคติที่ดีในระดับค่อนข้างสูงต่อเนื้อหาของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีเจตคติที่ดีในระดับค่อนข้างสูงต่อเนื้อหาของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. โดยเฉลี่ยแล้วผลวิจัยมีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างสูงในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4. โดยเฉลี่ยแล้วผู้เรียนยิ่งมีสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษก็ยิ่งมีเจตคติที่ดีต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในด้านรูปแบบของโปรแกรม เนื้อหาของโปรแกรม และความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจมาก 2 ประเด็น คือ

1. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนช่วยทำให้สมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษของผลวิจัยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และ

2. มีแนวโน้มว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชา FE 2 ของพลวิจัยเฉพาะที่ทดสอบด้วยแบบทดสอบปรับแต่งสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนิสิตที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบในการเรียนรายวิชา FE 2 อย่างมีนัยสำคัญ

สาเหตุที่ทำให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพดังกล่าวแล้วอาจเป็น เพราะว่า

1. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามเอกลักษณ์ ช่วยให้การเรียนมีข้อมูลย้อนกลับทันที ทั้งที่เป็นข้อความภาษา สี และเสียงทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นเต้นและไม่เบื่อหน่าย ช่วยทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ ซึ่งได้หลายครั้งตามที่ต้องการ ช่วยทำให้การเรียนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach) เกิดขึ้นได้ และสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ดี เพราะว่า เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เปลี่ยนใหม่ เป็นต้น

2. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทั้งในด้านการออกแบบ เนื้อหา และความพึงพอใจในการใช้ เจตคติที่ดีเหล่านี้อาจก่อให้เกิดผลโดยตรงที่ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ (motivation) ในการเรียนมากขึ้น (สุพัฒน์ สุกมลสันต์, 2534: 106) และจากการวิจัยจำนวนมาก พบว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษา เช่น Lukmani (1972: 261-273) Sukamolson (1979:58) Gardner and Others (1985: 207-227) England (1985: 3296-A) อัจฉรา วงศ์สิริ และคณะ (2525:37) ชเนตี สวัสดิกราช (2527: 68-76) และ ปราโมทย์ ครอบบุญศรี (2533: 62) เป็นต้น

3. เนื้อหาของบทเรียนในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเหมือนกับเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ใน ตำราเรียนที่พลวิจัยต้องใช้ศึกษาในชั้นเรียน จึงอาจทำให้พลวิจัยมองเห็นประโยชน์ และมีความสนใจในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อช่วยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในเวลาที่กำหนดให้เรียนในห้องคอมพิวเตอร์และเมื่อมีโอกาส ซึ่งสังเกตได้จากการที่พลวิจัยเข้าไปใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในห้องคอมพิวเตอร์ในเวลาที่กำหนดให้เสมอ รวมทั้งนอกจากเวลาที่กำหนดให้ด้วย (จากข้อมูลเกี่ยวกับเวลาที่โปรแกรมบันทึกไว้) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วพลวิจัยมีโอกาสได้เรียนรู้เนื้อหาของบทเรียนบ่อยกว่า (มากกว่า) นิสิตอื่นที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กล่าวคือเรียนกับครูผู้สอน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ในห้องเรียนและอย่างน้อยอีก 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ด้วยตนเองในห้องคอมพิวเตอร์ ในขณะที่นิสิตอื่นๆ อาจเรียนเนื้อหาของรายวิชา FE 2 ประมาณ 2-3 ชั่วโมง/สัปดาห์ในห้องเรียนเท่านั้น

อนึ่ง ข้อสังเกตที่ว่า พลวิจัยอาจมองเห็นประโยชน์และมีความสนใจในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อช่วยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากเนื้อหาของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในตำราเรียนเหมือนกัน

นอกจากประเด็นที่นำมาอภิปรายข้างต้นนี้แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยหลายท่านใน 2 ประเด็น คือ

1) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของพลวิจัยสูงกว่าของนิสิตอื่น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแสงระวี เชาว์บุรีชา (2528:64), ฉันเขื่องลำยอง (2535 อ้างถึงในบุญเชิด เกตุแก้ว 2541:49) บุญเชิด เกตุแก้ว (2541:82) และ สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2541:61) ซึ่งต่างพบว่านิสิต/นักศึกษาหรือนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อช่วยในการเรียนการสอนด้วย ต่างมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะการอ่านเข้าใจความ และไวยากรณ์อังกฤษสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีนัยสำคัญ

2) พลวิจัยมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเชิด เกตุแก้ว (2541:82), นันทพร ศิริวัชรกุล (2534:75), Dixon (1981 :105), Masurian (1988:1999-A) และ Reid and Others (1983:40-42) และสุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2541:61) ซึ่งต่างพบว่าพลวิจัยที่ใช้เพื่อการศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยเหตุผลต่างกัน เช่น เพราะผู้เรียนสนูกับการเรียนการสอนแบบนี้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนจากการศึกษา หากความรู้ด้วยตนเองเอง และเพราะข้อมูลย้อนกลับที่ชัดไว้ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ก. ด้านบริหารวิชาการ

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดทำสื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของแต่ละรายวิชาใช้เวลานาน ในด้านการเตรียมเนื้อหาบทเรียน การสร้าง การทดลองใช้ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นการสร้างสื่อดังกล่าวเนื้อหาทำในรูปของคณะกรรมการโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับรายวิชาที่สอนโดยอาจารย์จำนวนมาก เช่น รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 เป็นต้น และควรมีเวลาเตรียมการเพื่อนำไปใช้จริงอย่างน้อยสักหนึ่งปีการศึกษา (หากต้องการให้มีการทดลองใช้โปรแกรมก่อนเพื่อการปรับปรุงแก้ไข)

2. เนื่องจากคุณภาพของรายวิทยาลัยมีอยู่บานสันสนุนและส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และการวิจัยครั้งนี้พบว่าพลวิจัยจำนวนมากอย่างให้มีเวลาเรียนโดยใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์มากขึ้น และอย่างให้มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมากขึ้น ดังนั้นศูนย์คอมพิวเตอร์และ“ศูนย์สื่อหลากหลาย” (multi-media center) ควรมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจำนวนมากไว้บริการแก่นิติ ทั้งที่เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอิสระ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเฉพาะวิชา (courseware)

3. เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ของสถาบันภาษาผลิตสื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีจำนวนมากขึ้น ผู้บริหารควรจัดซื้อ/จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องพ่วงต่อที่มีประสิทธิภาพสูงที่จำเป็นต้องใช้เพื่อผลิตโปรแกรมดังกล่าวไว้ให้อาจารย์ที่สนใจใช้ได้อย่างสะดวก เช่น Scanner และ Printer รวมทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการผลิตไว้บริการแก้อาจารย์ และหากเป็นไปได้ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่ชำนาญการด้านการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไว้ช่วยเหลืออาจารย์ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วยจะดีมาก

4. เพื่อสนับสนุนการผลิตสื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละรายวิชา สถาบันภาษาควรสนับสนุนให้อาจารย์นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผลิตขึ้นไปทดลองใช้กับนิสิตกลุ่มเป้าหมายในศูนย์คอมพิวเตอร์ หรือ “ศูนย์สื่อหลากหลาย” ทั้งนี้เพื่อที่ว่าอาจารย์ผู้ผลิตจะได้ข้อมูลไปเพื่อปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมที่ผลิตขึ้นให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ข. ด้านการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ขึ้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปูนแล้วกับผลวิจัยจำนวนที่เพียงพอและเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการอ้างอิงผลการวิจัย แล้วจึงเบริริบเทียบผลการวิจัยในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นกับผลการวิจัยครั้งนี้ว่าแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลการวิจัยเพิ่มขึ้น

2. ควรพยายามสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อใช้สอนทักษะการเขียนทักษะการพัง-พูด และไวยากรณ์อังกฤษของรายวิชาได้รายวิชาหนึ่ง แล้วทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความสมของโปรแกรมตามแนวทางที่ได้ใช้กับการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้ เพราะโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ดีสำหรับทักษะดังกล่าวมีจำนวนจำกัดมาก

3. ควรทำการวิจัยกับรายวิชาอื่นด้วยวัสดุประสงค์ที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ และใช้ผลวิจัยจำนวนที่มากเพียงพอและเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการอ้างอิงผลการวิจัย แต่ใช้การเรียนการสอนแบบสื่อทางไกลผ่านระบบ Internet หรือให้บทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นแล้วบันทึกลงแผ่นบันทึกข้อมูลควบแคร่ง (Compact Disk: CD) เพื่อให้นิสิตนำไปศึกษาด้วย ตน

เอง แล้วเปรียบเทียบกับผลการเรียนแบบประเมินนิยมทั่วไป ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และเจตคติในการเรียนด้วย

บรรณานุกรม

- ชเนติ สวัสดิฤกษ์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคม พิสัยทางการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทรพร ศิริวัชรกุล. (2534). ผลของการใช้แบบฝึกหัดจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความคงทนอยู่ของการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเชิด เกตุแก้ว. (2541). การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้คอมพิวเตอร์เรื่อง Tenses. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปราโมทย์ ครองบุญศรี. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียน แรงจูงใจและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2534). การวิเคราะห์ถึงสัมพันธ์ของตัวประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิผลในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 2. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2541). การสร้างและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อนลากหน้ายเพื่อสอนภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2542). การสร้างและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหน้ายลากหน้ายเพื่อสอนภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา วงศ์สิงห์ และคณะ. (2525). ความก้าวหน้าในการเรียน ทัศนคติ และความสามารถของผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษต่างชั้นกัน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Dixon, R, (1981). PLATO Reaches International Students with English Lessons. In R. Hart (ed.), *Studies in Language Learning*. N.Y. : McGraw Hill.
- England, L.T. (1985). The Role of Motivation and Language Use in Learning English as a Second Language in Adult Learners. *Dissertation Abstracts International*. 45 (May 1985): 3296-A.
- Gardner, R.C. and Others. (1985). The Role of Attitude and Motivation in Second Language Learning. *Language Learning*. 35 (June 1985): 207-227.
- Kirn, E. and Hartmann, P. (1997). *Interactions Two: A Reading Skills Book*. New York: The McGraw-Hill Co., Inc.
- Lukmani, Y. (1972). Motivation to Learn and Language Proficiency. *Language Learning*. 22 (November 1972): 261-273.
- Mansurian, L. (1998). The Association between Exposure to Computer Instruction and Change in Attitude toward Computers. *Dissertation Abstracts International*. 48: 1999-A.
- Reid, J, and Others (1983). Computer-assisted Text Analysis for ESL Students. *CALICO Journal*. 1 (5).
- Roberts, N. (1997). *The Official Guide to Authorware 4*. California: Berkley.
- Sukamolson, S. (1997). *A Study of the Effects of Six Factors on the Achievement in Learning English as a Foreign Language*. M.Sc. Dissertation. Edinburgh: University of Edinburgh.
- Supyan, H. (1994). The Effectiveness of Computer-Assisted Language Learning in ESL Classrooms at University Kebangsaan Malaysia. *Dissertation Abstracts International*. 55 (July 1994): 58-A.
- Tanka, J. and Baker, R. (1996). *Interactions Two: A Listening/Speaking Skills Book*. New York: The McGraw-Hill Co., Inc.